

सुधारीत प्रशासकीय मान्यता-
राष्ट्रीय शाश्वत शेती अभियानांतर्गत
(NMSA) मृद आरोग्य पत्रिका (SHC)
कार्यक्रमसाठी (केंद्र हिस्सा व राज्य
हिस्सा ६०:४० प्रमाणे) सन २०१५-१६
च्या वार्षिक कृति आराखडयास सुधारीत
प्रशासकीय मान्यता देण्याबाबत.

महाराष्ट्र शासन
कृषी, पशुसंवर्धन, दुग्धव्यवसाय विकास व मत्स्यव्यवसाय विभाग
शासन निर्णय क्रमांक: मृदस १४१५/ प्र.क्र.१८८/ १७ अ
मादाम कामा मार्ग, हुतात्मा राजगुरु चौक
मंत्रालय विस्तार, मुंबई- ४०० ०३२
तारीख: ११ जानेवारी, २०१६

वाचा :-

- १) केंद्र शासनाने www.agricoops.nic.in या सांकेतिक स्थळावर निर्गमित केलेल्या राष्ट्रीय शाश्वत शेती अभियानांतर्गत मृद आरोग्य पत्रिका योजनेच्या मार्गदर्शक सुचना
- २) कृषि आयुक्तलयाचे क्र. डीडीएसएसएसटी/ इनपुट / क्युसी /एनएमएसए/ एसएचएम /२६३/२०१५ दिनांक १८ एप्रिल २०१५ चे पत्र.
- ३) केंद्र शासनाचे पत्र क्र. १४-१/२०१५/Fert Use (Pt) दि.२८ एप्रिल २०१५ चे पत्र
- ४) केंद्र शासनाचे पत्र क्र. १६-२/२०१५/, फर्ट युज दि. १८ ऑगस्ट २०१५ ची पत्रे (तीन)
- ५) कृषि व पदुम विभागाचा शासन निर्णय क्र. मृदस १४१५/प्र.क्र.१८८/१७ अ, दि. ३/१०/२०१५
- ६) केंद्र शासनाचे अ.शा.क्र.३२/PSO/FS/२०१५, दि. २८ ऑक्टोबर, २०१५ चे पत्र.
- ७) कृषि व पदुम विभागाचा शासन निर्णय क्र.मृदस १४१५/प्र.क्र. १८८ /१७ अ, दि. २२/१२/२०१५

प्रस्तावना :-

केंद्र शासनाच्या संदर्भ क्र. ६ येथील दि. २८ ऑक्टोबर, २०१५ च्या पत्रास अनुसरून या विभागाचा समक्रमांकाचा संदर्भ क्र. ५ येथील दि. ३ ऑक्टोबर, २०१५ चा शासन निर्णय अधिक्रमित करून पुढीलप्रमाणे सुधारीत शासन निर्णय निर्गमित करण्यात येत आहे.

राष्ट्रीय शाश्वत शेती अभियानांतर्गत मृद आरोग्य पत्रिका वितरण कार्यक्रम केंद्र शासनाने सन २०१४-१५ पासून सुरू केलेला आहे. यामध्ये राज्यातील सर्व गावांची टप्प्याने टप्प्याने निवड करून तीन वर्षात राज्यातील सर्व शेतक-यांना जमिन आरोग्य पत्रिकेचे वितरण करण्यात येणार आहे. जमिन आरोग्य पत्रिकेच्या माध्यमातून त्यांच्या जमिनीचा रासायनिक गुणधर्म स्थिती, प्रमुख अन्नद्रव्यांची पातळी व सूक्ष्म मुलद्रव्ये कमतरता स्थितीची माहिती शेतक-यांना देण्यात येणार आहे.

सन २०१४-१५ मध्ये केंद्र व राज्य हिस्स्यांचे प्रमाण ७५ : २५ असे होते. केंद्र शासनाने सन २०१५-१६ मध्ये सदर कार्यक्रमासाठी केंद्र व राज्य हिस्स्याचे प्रमाण ५०: ५० राहिल असे प्रस्तावित केले होते. त्यानुसार केंद्र शासनाने दि. १८ ऑगस्ट, २०१५ च्या पत्रान्वये मृद आरोग्य पत्रिकासाठी केंद्र हिस्स्याच्या पहिल्या हप्त्यापोटी रु. ६९८.८३ लाख इतकी रक्कम वितरीत केली होती. राज्याच्या अर्थसंकल्पात सन २०१५-१६ मध्ये मृद आरोग्य व्यवस्थापन व मृद आरोग्य पत्रिका या योजनेसाठी केंद्र हिस्याकरीता रु. ५००.०० लाख निधीची अर्थसंकल्पिय तरतुद करण्यात आली होती. वित्त विभागाच्या दि. १७/४/२०१५ च्या आदेशानुसार

वार्षिक तरतुदीच्या ७० टक्के रक्कम म्हणजे रु. ३५०.०० लाख निधी दि. ९ ऑक्टोबर, २०१५ च्या शासन निर्णयान्वये वितरीत केला होता. तदनंतर उर्वरीत ३० % निधी म्हणजे रु. १५०.०० लाख निधी दि. २२ डिसेंबर, २०१५ च्या शासन निर्णयान्वये वितरीत करण्यात आला आहे. केंद्र शासनाने दि. २८ ऑक्टोबर, २०१५ च्या पत्रान्वये सदर योजनेचा समावेश कृषि उन्नती योजनेतर्गत असल्याने केंद्र व राज्य हिस्सा (६० : ४०) असे अंतिम राहणार असल्याचे कळविले आहे. त्यानुसार सन २०१५-१६ मध्ये मृद आरोग्य पत्रिका वितरण कार्यक्रम राज्यात राबविण्यासाठी केंद्र हिस्श्यापोटी रु. १११८.१२ लक्ष व राज्य हिस्श्यापोटी रु. ७४५.४४ लक्ष अशा एकुण रु. १८६३.५६ लाख निधीच्या कार्यक्रमास सुधारीत प्रशासकीय मान्यता (६०:४० प्रमाणे) देण्याची बाब शासनाच्या विचाराधीन होती.

शासन निर्णय :-

राष्ट्रीय शाश्वत शेती अभियानातर्गत (NMSA) मृद आरोग्य पत्रिका वितरण कार्यक्रम सन २०१५-१६ मध्ये राज्यात राबविण्यासाठी केंद्र हिस्सा रु. १११८.१२ लक्ष व राज्य हिस्सा रु.७४५.४४ लक्ष असा एकुण रु. १८६३.५६ लाख (रुपये अठरा कोटी त्र्येसष्ट लाख छपन्न हजार फक्त.) एवढ्या रकमेच्या कार्यक्रमास शासनाची सुधारीत प्रशासकीय मान्यता देण्यात येत आहे.

- सदर कार्यक्रमातर्गत रु. १८६३.५६ लाख निधीचा घटकनिहाय भौतिक व आर्थिक लक्ष्य पुढीलप्रमाणे राहील.

(रुपये लाखात)

अ.क्र.	घटक	भौतिक	दर (रुपये)	केंद्र हिस्सा (६० %)	राज्य हिस्सा (४०%)	एकूण
	मृद आरोग्य पत्रिका					
१	मृद नमुने विश्लेषण	७८२३७४	१९० प्रती नमुना	८९१.९०	५९४.६०	१४८६.५०
२	मृद विश्लेषकांचे प्रशिक्षण	६५	६०००० प्रती प्रशिक्षण	२३.४०	१५.६०	३९.००
३	शेतकऱ्यांना अर्थसहाय्य	१०४०७	२५०० हे.	१५६.१०	१०४.०८	२६०.१८
४	शेतकऱ्यांचे प्रशिक्षण	७५	२४००० प्रती प्रशिक्षण	१०.८०	७.२०	१८.००
५	कर्मचाऱ्यांचे प्रशिक्षण	७५	३६००० प्रती प्रशिक्षण	१६.२०	१०.८०	२७.००
६	आयसीटी	०	lump sum	७.७६	५.१८	१२.९४
७	कार्यशाळा	१	१५००००	०.९०	०.६०	१.५०
८	अभियान व्यवस्थापन	०	lump sum	११.०६	७.३८	१८.४४
एकूण				१११८.१२	७४५.४४	१८६३.५६
सर्वसाधारण प्रवर्ग (७६%)				८४९.७७१	५६६.५३४	१४१६.३०५
अनुसूचित जाती प्रवर्ग (१६%)				१७८.८९९	११९.२७०	२९८.१६९
अनुसूचित जमात प्रवर्ग (८%)				८९.४४९	५९.६३५	१४९.०८४

३. सदर योजना राबविताना खालील अटी व शर्तीचे पालन करण्यात यावे.

- १) सदर योजना केंद्र शासनाच्या संदर्भाधिन मार्गदर्शक सुचनानुसार व केंद्र शासनाच्या निधी वितरीत करण्याच्या पत्रात नमुद केलेल्या अटी व शर्तीनुसार राबविण्यात यावी.
- २) खर्चाचे लेखे सुव्यवस्थित ठेवुन सदर खर्चाचे लेखापरिक्षण केलेला अहवाल व उपयोगिता प्रमाणपत्र केंद्र शासनास लवकरात लवकर प्रगती अहवालासह सादर करण्यात यावा. त्याप्रमाणे अनुसूचित जाती / जमाती / महिला लाभार्थ्यांसाठी खर्चाचे लेखे वरील प्रमाणे ठेवण्याची जबाबदारी अंमलबजावणी करणाऱ्या यंत्रणेची राहिल.
- ३) योजनेच्या वेगवेगळ्या बाबींवरील भौतिक व आर्थिक प्रगती अहवाल केंद्र शासनास प्रत्येक महिन्याच्या ५ तारखेपर्यंत सादर करण्यात यावा. तसेच सदरचा अहवाल राज्य शासनाकडे सुध्दा पाठविण्यात यावा.
- ४) योजनेशी संबंधित ताळेबंद व लेखापरिक्षण जमाखर्चाच्या रकमा यांचा अहवाल अंमलबजावणी यंत्रणेने द्यावा. त्यामध्ये वर्षाच्या सुरुवातीला अखर्चित रकमा व व्याजाद्वारे मिळालेले उत्पन्न स्पष्टपणे नमुद करण्यात यावे जेणेकरून पारदर्शी स्वरूपात सदर रकमा विचारात घेता येतील व संदीग्धता राहणार नाही.
- ५) केंद्र शासनाने कळविल्याप्रमाणे अनुसूचित जाती व अनुसूचित जमातीच्या लाभार्थी शेतकऱ्यांसाठी अनुक्रमे १६ % व ८ % एवढा निधी खर्च करण्यात यावा.
- ६) केंद्र शासनाने कळविल्याप्रमाणे महिला शेतकरी लाभार्थ्यांसाठी निधी खर्च करण्यात यावा.
- ७) मृद आरोग्य पत्रिका वितरीत केलेल्या शेतकरी लाभार्थ्यांची यादी ग्रामपंचायत / तालुका कार्यालये/ पंचायत समिती / जिल्हाधिकारी कार्यालयात लावण्यात यावी. तसेच यादी कृषि विभागाच्या संकेतस्थळावर देखील अपलोड करण्यात यावी

४. कोणत्याही परिस्थितीत मंजूर कार्यक्रमापेक्षा जास्तीचा कार्यक्रम राबविला जाणार नाही, या बाबत कृषि संचालक (निविष्टा व गुण नियंत्रण) कृषि आयुक्तालय, पुणे. यांनी आवश्यक ती दक्षता घ्यावी.

५. कृषि संचालक (निविष्टा व गुण नियंत्रण), कृषि आयुक्तालय, महाराष्ट्र राज्य-पुणे हे योजनेचे नियंत्रण अधिकारी म्हणुन काम पाहतील व सर्व जिल्हा अधिक्षक कृषि अधिकारी यांना आहरण व संवितरण अधिकारी म्हणून घोषित करण्यात येत आहे. सदर निधी खर्च करताना विहित कार्यपद्धती अनुसरून सर्व वित्तीय कायदे/टेंडर नियमावली व नियमांचे/प्रकियेचे /वित्तीय अधिका-यांना मर्यादेत / P.W.D / मॅन्युअलचे अधिन राहून/C.V.C. तत्वानुसार / CAG च्या निर्देशानुसार/प्रचलित शासन निर्णय /नियम/परिपत्रक/ तरतुदीनुसार, बजेट व कोषागार नियमावलीनुसार खर्च करण्याची कार्यवाही अंमलबजावणी यंत्रणानी करावी. कोणत्याही परिस्थितीत कुठलाही शासन नियम/ अधिकाराचा भंग होणार नाही, याबाबत दक्षता घेण्याची जबाबदारी संबंधित क्षेत्रिय कार्यालयाची राहिल.

६. प्रस्तुतचे आदेश वित्तीय अधिकार नियम पुस्तिका, १९७८ मधील भाग- पहिला, उपविभाग तीन मधील अनु क्र. ४ येथील नियम २७ (२) (ब) अन्वये प्रशासकीय विभागाना प्रदान करण्यात आलेल्या अधिकारांमध्ये निर्गमित करण्यात येत आहे.

सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा संकेतांक २०१६०११११६५२४६१७०१ असा आहे. हा आदेश डिजिटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करुन काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने.

(आ.न.वसावे)

अवर सचिव, महाराष्ट्र शासन

प्रत,

- १) मा.मंत्री (कृषि) यांचे खाजगी सचिव, मंत्रालय, मुंबई
- २) अपर मुख्य सचिव (कृषि) यांचे स्वीय सहाय्यक (कृषि व पदुम विभाग, मंत्रालय, मुंबई
- ३) आयुक्त (कृषि),महाराष्ट्र राज्य, पुणे.
- ४) संचालक (नि.व गु.नि.), कृषि आयुक्तालय, पुणे
- ५) सर्व संचालक / सहसंचालक कृषि आयुक्तालय, पुणे
- ६) सर्व विभागीय कृषि सहसंचालक
- ७) सर्व जिल्हा अधिक्षक कृषि अधिकारी
- ८) महालेखापाल महाराष्ट्र १/२ (लेखा परिक्षा/ लेखा व अनुज्ञेयता) मुंबई / नागपूर
- ९) सर्व जिल्हा कोषागार अधिकारी
- १०) वित्त विभाग (व्यय-१, अर्थसंकल्प -१३), मंत्रालय, मुंबई
- ११) नियोजन विभाग-१४३१
- १२) कार्यासन (२अ), कृषि व पदुम विभाग, मंत्रालय, मुंबई
- १३) निवडनस्ती.